

BANKA KREDİLERİ EĞİLİM ANKETİ

VERİ YÖNETİŞİMİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKETLER VE ENDEKSLER MÜDÜRLÜĞÜ

2021 2. ÇEYREK

TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

Yönetici Özeti

Bankaların 2021 yılının ikinci çeyreğine ilişkin değerlendirmeleri ile üçüncü çeyreğine ilişkin beklentilerini içeren Banka Kredileri Eğilim Anketi sonuçları incelendiğinde⁽¹⁾,

2021 yılının ikinci çeyreğinde, bankaların genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları temelde aynı bıraktığı görülmekle birlikte, alt kırımlar incelendiğinde, küçük ve orta ölçekli işletmelere verilen kredilerde, uzun vadeli kredilerde ve yabancı para cinsinden açılan kredilerde sıkılaşıma olduğu gözlenmektedir. Bireysel krediler için de standartların tüm kredi türlerinde aynı kaldığı gözlenmektedir. 2021 yılının üçüncü çeyreği için bankaların beklentisi, genel olarak işletme kredilerine uygulanan standartların temelde aynı bırakılacağı yönündedir. Bireysel kredilerde de beklenti, tüm kredi türlerinde standartların temelde aynı kalacağı yönündedir.

Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, 2021 yılının ikinci çeyreğinde, tüm işletme kredi türleri için talepte artış olduğu görülmektedir. Bireysel kredi türlerinde konut ve diğer bireysel kredi taleplerinde, bir önceki dönemin aksine, talepte artış olduğu, taşıt kredilerinde ise talebin temelde aynı kaldığı görülmektedir. 2021 yılının üçüncü çeyreği için beklenti, yabancı para cinsinden açılan krediler hariç tüm işletme kredi türlerinde talebin artacağı yönündedir. Bireysel kredilere ilişkin beklentiler, konut ve diğer bireysel kredi türlerinde talebin artmaya devam edeceği, taşıt kredilerinde ise talebin temelde aynı kalacağı yönündedir.

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde, yılın ikinci çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının sıkılaşmaya, yurt dışı fonlama koşullarının ise az da olsa gevşemeye devam ettiği görülmektedir. 2021 yılının üçüncü çeyreğine ilişkin beklentiler, yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarında gevşeme olacağı yönündedir.

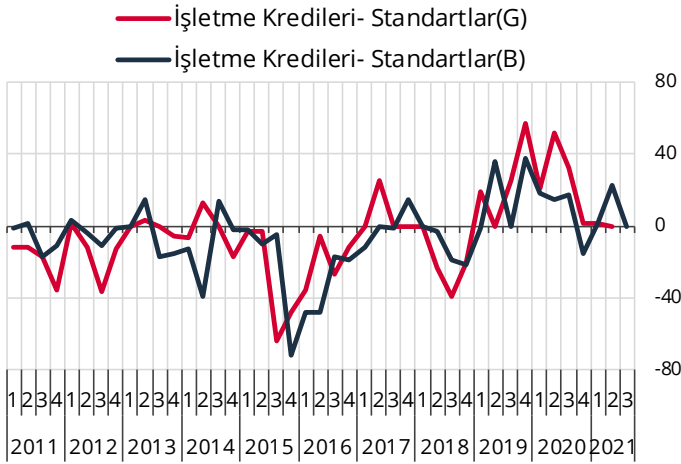
⁽¹⁾ 2021 yılının ikinci çeyrek dönemine ilişkin Banka Kredileri Eğilim Anketi, 7 - 18 Haziran 2021 tarihleri arasında uygulanmıştır.

I. Kredilere Uygulanan Standartlar

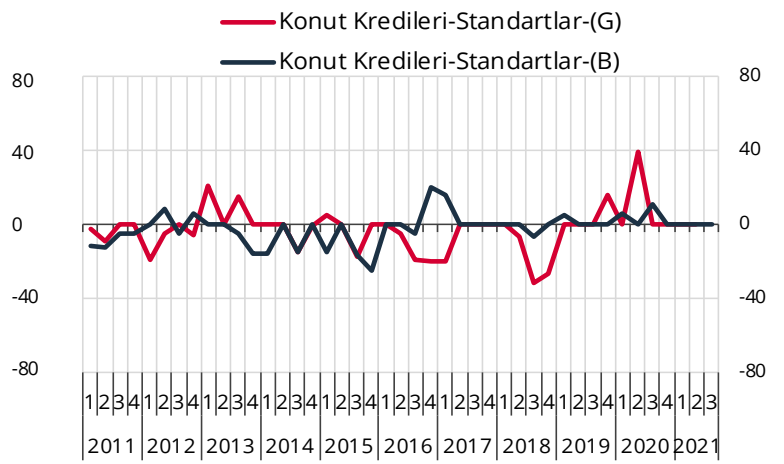
2021 yılının ikinci çeyreğinde, bankaların genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları temelde aynı bıraktığı görülmektedir. Standartları sıkılaştırıcı yönde etkileyen faktörler genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler, endüstri ya da firmalara ilişkin görünüm ve fon maliyetleri ve bilanço kısıtlamaları olurken, standartları gevşetici yönde etkileyen faktör rekabet baskısı olmuştur. 2021 yılının üçüncü çeyreği için bankaların beklentisi, genel olarak işletme kredilerine uygulanan standartların temelde aynı bırakılacağı yönündedir (Grafik 1).

Konut kredilerine uygulanan standartların yılın ikinci çeyreğinde temelde aynı kaldığı gözlenmektedir. Konut kredilerinde risk algılaması standartları sıkılaştırıcı yönde etkileyen tek faktör olmuştur. Yılın üçüncü çeyreği için beklenti, standartların aynı kalmaya devam edeceği yönündedir (Grafik 2).

Grafik 1. İşletme Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

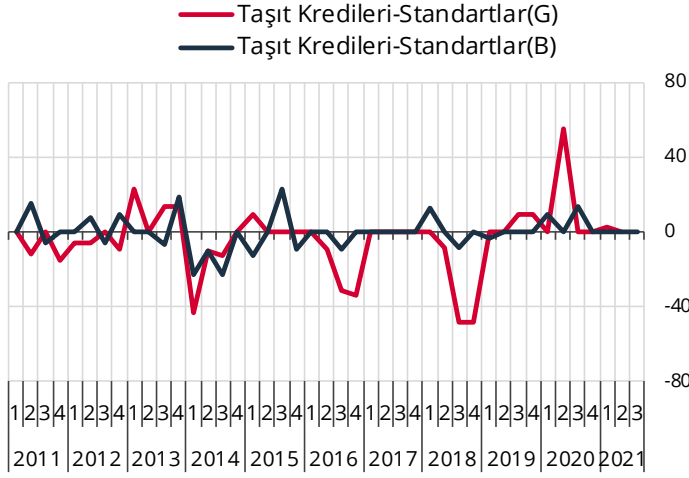
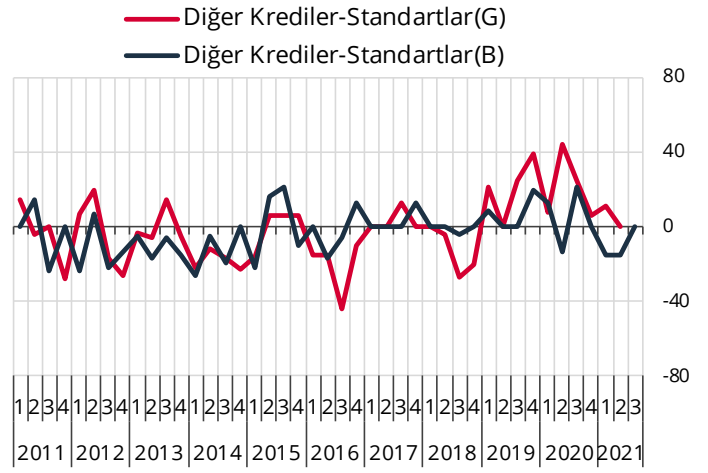

Grafik 2. Konut Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

Taşıt ve diğer bireysel kredilere uygulanan standartların yılın ikinci çeyreğinde aynı kaldığı görülmektedir. Her iki kredi türünde de risk algılaması, standartları sıkılaştırıcı yönde etkileyen tek faktör olarak gerçekleşmiştir. Yılın üçüncü çeyreği için bankaların taşıt kredisi ve diğer bireysel krediler için beklentisi, standartların temelde aynı kalacağı yönündedir (Grafik 3 ve Grafik 4).

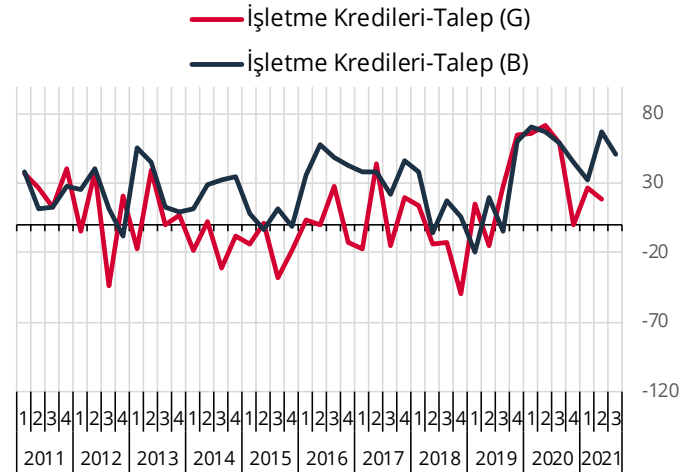
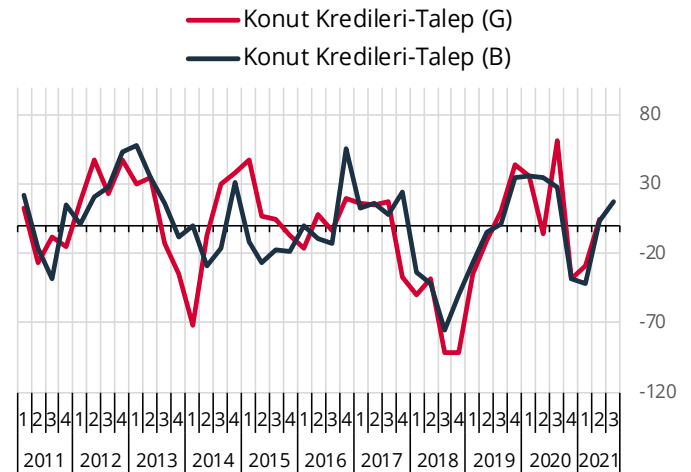
(*) "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde standartlarda meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir. (>0; Gevşetme, <0; Sıkılaştırma)

Grafik 3. Taşıtlı Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**Grafik 4. Diğer Bireysel Krediler için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**

II. Kredi Talepleri

İşletmelerin banka kredilerine olan talebi incelendiğinde, yılın ikinci çeyreğinde tüm işletme kredi türleri için talepte artış olduğu görülmektedir. Stok artırımı ve işletme sermayesi ile satıcıların peşin alımlarda uyguladığı iskonto ve kolaylıklar talebi en çok artıran faktörler olmuştur. 2021 yılının üçüncü çeyreği için beklenti, yabancı para cinsinden açılan krediler hariç tüm işletme kredi türlerinde talebin artacağı yönündedir (Grafik 5).

Bireysel kredilerden konut kredi talebinde önceki dönemlerde yaşanan azalış yılın ikinci çeyreğinde artışa dönmüştür. Yılın üçüncü çeyreği için beklenti, konut kredi taleplerinde artışın devam edeceği yönündedir (Grafik 6).

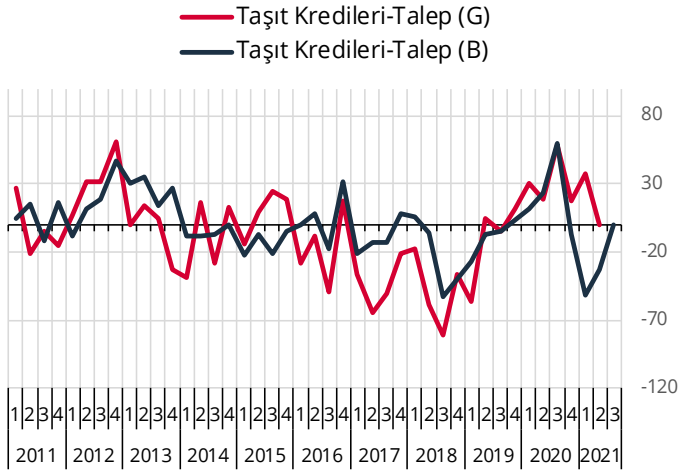
Grafik 5. İşletme Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**Grafik 6. Konut Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**

(*) "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde kredi taleplerinde meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir. (>0; Artış, <0; Azalış)

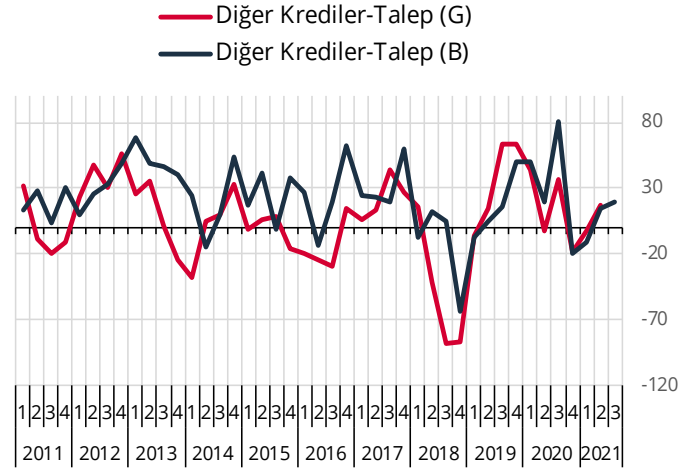
Bireysel kredilerden taşıt kredilerine olan talep yılın ikinci çeyreğinde temelde aynı kalmıştır. Alternatif finansman kullanımı talebi azaltıcı yönde etkileyen en önemli faktör olmuştur. Taşıt kredilerine olan talebin üçüncü çeyrekte de temelde aynı kalması beklenmektedir (Grafik 7).

Diğer bireysel kredilere yönelik talepte önceki dönemlerde görülen azalış yılın ikinci çeyreğinde artışa dönmüştür. Bu kredi türünde de alternatif finansman kullanımı talebi azaltıcı yönde etkileyen en önemli faktör olmuştur. Yılın üçüncü çeyreğinde diğer bireysel kredilere ilişkin talebin artmaya devam etmesi beklenmektedir (Grafik 8).

Grafik 7. Taşıt Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

Grafik 8. Diğer Bireysel Krediler için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

III. Kredi Koşul ve Kuralları

İşletmelere kullandırılan kredilere uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında; daha riskli krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı, ortalama krediler üzerindeki kâr marjının ise azaltıldığı gözlenmektedir. Teminat ihtiyacı ile faiz dışında alınan ücret ve komisyonlara ilişkin koşul ve kurallar sıkılaştırılırken, kredi sözleşmesi özel koşulları, vade ve kredi ya da kredi limitinin büyüklüğüne ilişkin koşul ve kuralların ise gevşetildiği görülmektedir.

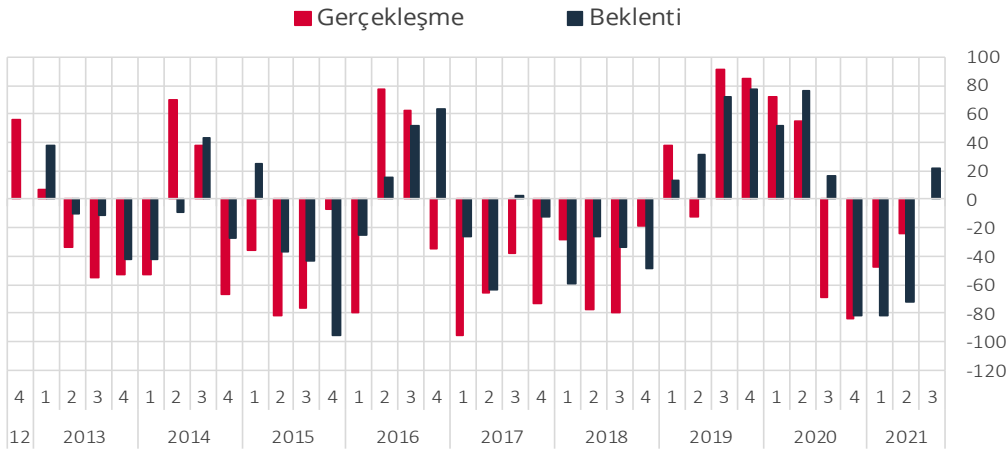
Bireysel kredilere uygulanan koşul ve kurallar incelendiğinde, ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının konut kredilerinde ve diğer bireysel kredilerde aynı bırakıldığı gözlenmektedir. Öte yandan, taşıt kredilerine uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında ortalama krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı, daha riskli krediler üzerindeki kar marjının ise aynı bırakıldığı gözlenmektedir. Teminat ihtiyacına ilişkin koşul ve kurallar bütün bireysel kredi türlerinde sıkılaştırılırken, konut kredilerinde diğer durum ve şartlara ilişkin tüm koşul ve kuralların da sıkılaştırıldığı görülmektedir.

IV. Fonlama Koşulları

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; 2021 yılının ikinci çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının sıkılaşmaya, yurt dışı fonlama koşullarının ise az da olsa gevşemeye devam ettiği görülmektedir. Yurt dışı fonlama maliyeti ile yurt dışı fonlamaya ilişkin diğer koşul ve kurallar yurt dışı fonlama koşullarını gevşetici yönde etkilemiştir. 2021 yılının üçüncü çeyreği için beklentiler, yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarında gevşeme olacağı yönündedir (Grafik 9 ve Grafik 10).

Grafik 9. Yurt İçi Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaştırma)

Grafik 10. Yurt Dışı Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaştırma)

